

Total No. of Printed Pages—15

5 SEM TDC GEED (CBCS) **GE 501/502/503**

2024

(November)

EDUCATION
(Generic Elective)

Paper : GE-501/502/503

Full Marks : 80
Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-501

(Education in Pre-Independent India)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া : 1×8=8
Answer the following as directed :

(a) গুৰুকুল শিক্ষা পদ্ধতি বুলিলে কি বুজা?

What is meant by Gurukul system of education?

(b) বৌদ্ধ শিক্ষাৰ বিদ্যাবল্ল অনুষ্ঠানটোৰ নাম লিখা।

Name the initiation ceremony of the Buddhist education system.

(c) “ইংৰাজী সাহিত্যৰ গ্ৰন্থ থকা এটা আলমাৰি সমগ্ৰ ভাৰতীয় আৰু আৰবীয় পৌৰাণিক সাহিত্যৰ গ্ৰন্থৰাজিতকৈ অধিক মূল্যবান।” কথাষাৰ কোনে কৈছিল?

“A single shelf of a good European library was worth the whole of native literature of India and Arabia.” Who said this statement?

(d) মনিটৰিয়েল প্ৰথাৰ অৰ্থ কি?

What is meant by monitorial system?

(e) ১৮৮২ চনৰ শিক্ষা আয়োগৰ অধ্যক্ষ আছিল _____।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

_____ was the Chairman of the Education Commission, 1882.
(Fill in the blank)

(f) চাইমন আয়োগ কিমান চনত গঠিত হৈছিল?

In which year was the Simon Commission appointed?

(g) ১৯১৭ চনৰ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয় আয়োগে আগবঢ়োৱা এটা পৰামৰ্শ উল্লেখ কৰা।

Mention one recommendation of the Calcutta University Commission, 1917.

(h) বুনিয়াদী শিক্ষা কোনে প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল?

Who introduced basic education?

2. চমু টোকা লিখা :

5×4=20

Write short notes on :

(a) বৌদ্ধ শিক্ষাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ

Aims and objectives of Buddhist Education

(b) মেক'লেৰ প্ৰতিবেদন, ১৮৩৫

Macaulay's Minute, 1835

(c) উডৰ ঘোষণাপত্ৰৰ পৰামৰ্শাৱলী

Recommendations of Wood's Despatch

(d) উড-এবট প্ৰতিবেদন, ১৯৩৭

Wood-Abbott Report, 1937

3. বৈদিক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। বৈদিক যুগৰ নাবী শিক্ষাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা। 6+7=13

Describe the main features of Vedic education. Write briefly about women education during Vedic period.

অথবা / Or

- ইছলামীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ গুণ আৰু দোষসমূহ আলোচনা কৰা। ইছলামীয় শিক্ষা আৰু বৌদ্ধ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ পাৰ্থক্যসমূহ লিখা। 6+7=13

Discuss the merits and demerits of Islamic education system. Write the differences between Islamic education and Buddhist education system.

4. ভাৰতবৰ্ষত মিছনেৰিসকলৰ শৈক্ষিক ক্ৰিয়াকলাপ সম্পৰ্কে লিখা। ভাৰতীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাত ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 6+7=13

Write about the educational activities of Missionaries in India. Discuss the contribution of the East India Company towards Indian education system.

অথবা / Or

- ভাৰতত প্ৰচলিত দেশীয় শিক্ষাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ লিখা। দেশীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ অৱনতিৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা। বৰ্তমান এই শিক্ষাৰ প্ৰাসংগিকতা সম্পৰ্কে লিখা। 6+4+3=13

Write the different types of indigenous education system of India. Discuss the causes of downfall of indigenous education system. Write about the relevance of this system in the present context.

5. ১৯১১ চনৰ গোখলে বিলখনৰ প্ৰধান বিষয়বস্তু কি আছিল? প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গোখলে বিলৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে লিখা। 7+6=13

What were the main aspects of Gokhale's Bill of 1911? Write the impact of Gokhale's Bill on primary education.

অথবা / Or

- ভাৰতীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাত হাণ্টাৰ আয়োগৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 13

Discuss the contribution of the Hunter Commission towards Indian education.

6. শিক্ষাৰ বিভিন্ন দিশত চাৰ্জেণ্ট কমিটিৰ পৰামৰ্শসমূহ আলোচনা কৰা। 13

Discuss the recommendations of the Sargent Committee on different areas of education.

(Turn Over)

অথবা / Or

দ্বৈত শাসন ব্যৱস্থা কি? এই শাসন ব্যৱস্থাই ভাৰতীয় শিক্ষাক
কিদৰে প্ৰভাৱিত কৰিছিল? ব্যাখ্যা কৰা। 2+11=13

What is Diarchy system? How had it
influenced Indian education system?
Explain.

Paper : GE-502

(Guidance and Counselling)

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

1×8=8

Answer the following questions :

(a) নিৰ্দেশনাৰ এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one objective of guidance.

(b) অনিৰ্দেশাত্মক পৰামৰ্শদানৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write one characteristic of non-directive
counselling.

(c) ব্যক্তিগত পৰামৰ্শদান কি?

What is individual counselling?

(d) সংস্থাপনমূলক সেৱাৰ এটা গুৰুত্ব লিখা।

Write one importance of placement
service.

(e) শিক্ষামূলক নিৰ্দেশনা মানে কি?

What is meant by educational
guidance?

(Turn Over)

(Continued) P25/178

- (f) এগৰাকী ভাল পৰামৰ্শদাতাৰ এটা গুণ উল্লেখ কৰা।
Mention one quality of a good counsellor.
- (g) ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক আৰু দলগত নিৰ্দেশনাৰ এটা পাৰ্থক্য লিখা।
Write one difference between individual and group guidance.
- (h) নিৰ্দেশাত্মক পৰামৰ্শদানৰ এটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।
Mention one merit of directive counselling.

2. চমু টোকা লিখা : 4×5=20
Write short notes on :

- (a) জীৱিকামূলক তথ্য
Occupational information
- (b) নিৰ্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদানত অভিভাৱকৰ ভূমিকা
Role of parents in guidance and counselling
- (c) স্বাস্থ্য নিৰ্দেশনা
Health guidance

- (d) সাক্ষাৎকাৰৰ প্ৰকাৰ
Types of interview
- (e) বৃত্তিমূলক নিৰ্দেশনাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ
Characteristics of vocational guidance
3. নিৰ্দেশনাৰ নীতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। নিৰ্দেশনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা
চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা। 5+5=10
Explain the principles of guidance. Describe briefly the need of guidance.

অথবা / Or

প্ৰাথমিক আৰু মাধ্যমিক শিক্ষাৰ স্তৰত নিৰ্দেশনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা
সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা। 5+5=10

Describe about the necessity of guidance at elementary and secondary education level.

4. পৰামৰ্শদানৰ প্ৰকৃতিৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা। ভাল পৰামৰ্শদান
প্ৰক্ৰিয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 5+5=10
Write briefly about the nature of counselling. Describe the characteristics of good counselling process.

(10)

অথবা / Or

মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত পৰামৰ্শদাতা আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা
বৰ্ণনা কৰা। 5+5=10

Describe the role of counsellor and teacher
in secondary school.

5. কেন্দ্ৰীকৰণ আৰু বিকেন্দ্ৰীকৰণ পৰামৰ্শদান সেৱাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা
কৰা। 4+5=10

Explain the centralized and decentralized
counselling services.

অথবা / Or

পৰ্যবেক্ষণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা। পৰামৰ্শ প্ৰদানৰ আহিলা হিচাপে
পৰ্যবেক্ষণৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহৰ বিষয়ে লিখা। 4+3+3=10

Write the characteristics of observation.
Write about the merits and demerits of
observation as tool of counselling service.

6. শিক্ষামূলক আৰু বৃত্তিমূলক নিৰ্দেশনাৰ সম্পৰ্ক ব্যাখ্যা কৰা। 1

Explain the relationship between educational
and vocational guidance.

(Continued

(11)

অথবা / Or

বিশেষ শ্ৰেণীৰ বাবে নিৰ্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদানৰ ভূমিকা
বৰ্ণনা কৰা। 11

Describe the role of guidance and
counselling for special groups.

7. প্ৰাথমিক আৰু উচ্চ স্তৰত নিৰ্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদান সেৱাৰ
ব্যৱস্থাপনা নীতিসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 6+5=11

Describe the principles of organization of
guidance and counselling at elementary and
higher level.

অথবা / Or

নিৰ্দেশনা আৰু পৰামৰ্শদানৰ বাবে আৱশ্যকীয় তথ্য হিচাপে
ব্যক্তিগত তথ্য আৰু বিদ্যায়তনিক তথ্যৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।
6+5=11

Explain personal information and
educational information as essential
information for guidance and counselling.

(Turn Over)

Paper : GE-503

(Value Education)

1. তলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8
Answer the following questions :

- (a) গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ সংজ্ঞা দিয়া।
Define democratic values.
- (b) মূল্যবোধৰ এটা উৎসৰ নাম উল্লেখ কৰা।
Mention one source of value.
- (c) 'মূল্যবোধ শিক্ষা' কাক বোলে?
What is meant by 'value education'?
- (d) 'মূল্যবোধ শিক্ষা'ৰ এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।
Mention one objective of 'value education'.
- (e) 'মূল্যবোধ শিক্ষা'ৰ এটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।
Mention one method of 'value education'.

(f) 'মূল্যবোধ শিক্ষা'ৰ এটা কৌশল উল্লেখ কৰা।
Mention one technique of 'value education'.

(g) 'শান্তি শিক্ষা' মানে কি?
What is meant by 'peace education'?

(h) 'শান্তি শিক্ষা'ৰ এটা উদ্দেশ্য লিখা।
Write one objective of 'peace education'.

4×5=20

2. চমু টোকা লিখা :
Write short notes on :

- (a) মূল্যবোধৰ কাৰ্যসমূহ
Functions of values
- (b) মূল্যবোধ গঠনত শিক্ষকৰ ভূমিকা
Role of teachers in inculcating values
- (c) একবিংশ শতিকাত মূল্যবোধ শিক্ষাৰ গুৰুত্ব
Importance of value education in the 21st century

(Turn Over)

(d) মহাত্মা গান্ধীয়ে পোষকতা কৰা নৈতিক শিক্ষা
Moral education as advocated by Mahatma Gandhi

(e) 'শান্তি শিক্ষা'ৰ শিক্ষণ প্ৰণালীস্বৰূপে সহযোগিতামূলক শিকন

Cooperative learning as a pedagogy of 'peace education'.

3. মূল্যবোধ মানে কি? মূল্যবোধ গঠনত গণমাধ্যম আৰু স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $2+8=10$

What is meant by value? Discuss the role of mass media and voluntary organization in inculcating values.

4. মূল্যবোধ শিক্ষাত সংজ্ঞানাত্মক আৰু মনোপেশীয় দিশৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। $6+6=12$

Discuss the cognitive and psychomotor dimensions of value education.

5. সৌন্দৰ্যবোধ শিক্ষাত ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ অৱদানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 6

Discuss the contribution of Rabindranath Tagore on aesthetic education.

(Continued)

6. সহ-পাঠ্যক্ৰমিক কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে কেনেদৰে 'শান্তি শিক্ষা' প্ৰদান কৰিব পাৰি, আলোচনা কৰা।

Discuss how co-curricular activities help in imparting 'peace education'.

7. 'শান্তি শিক্ষা' প্ৰদানত অভিভাৱকৰ ভূমিকা সন্দৰ্ভত আলোচনা কৰা।

Discuss the role of parents in imparting 'peace education'.

8. অধ্যৱসায় বুলিলে কি বুজায়? অধ্যৱসয়ে কিদৰে জীৱনত কৃতকাৰ্য হোৱাত সহায় কৰে? $3+7=10$

What is meant by perseverance? How does perseverance lead to success in life?

***

(d) মহাত্মা গান্ধীয়ে পোষকতা কৰা নৈতিক শিক্ষা
Moral education as advocated by
Mahatma Gandhi

(e) 'শান্তি শিক্ষা'ৰ শিক্ষণ প্ৰণালীস্বৰূপে সহযোগিতামূলক
শিকন
Cooperative learning as a pedagogy of
'peace education'.

3. মূল্যবোধ মানে কি? মূল্যবোধ গঠনত গণমাধ্যম আৰু স্বেচ্ছাসেৱী
সংগঠনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। 2+8=10

What is meant by value? Discuss the role of
mass media and voluntary organization in
inculcating values.

4. মূল্যবোধ শিক্ষাত সংজ্ঞানাত্মক আৰু মনোপেশীয় দিশৰ গুৰুত্ব
সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 6+6=12

Discuss the cognitive and psychomotor
dimensions of value education.

5. সৌন্দৰ্যবোধ শিক্ষাত ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ অৱদানৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা। 6

Discuss the contribution of Rabindranath
Tagore on aesthetic education.

(Continued)

6. সহ-পাঠ্যক্রমিক কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে কেনেদৰে 'শান্তি শিক্ষা'
প্ৰদান কৰিব পাৰি, আলোচনা কৰা। 7

Discuss how co-curricular activities help in
imparting 'peace education'.

7. 'শান্তি শিক্ষা' প্ৰদানত অভিভাৱকৰ ভূমিকা সন্দৰ্ভত
আলোচনা কৰা। 7

Discuss the role of parents in imparting
'peace education'.

8. অধ্যৱসায় বুলিলে কি বুজায়? অধ্যৱসয়ে কিদৰে জীৱনত
কৃতকাৰ্য হোৱাত সহায় কৰে? 3+7=10

What is meant by perseverance? How does
perseverance lead to success in life?

***